

[Pojdi na glavno vsebino](#)
[Učilnica FRI 17/18](#)

• [JERNEJ VIVOD](#)

• [Pregledna plošča](#)

•

• [Profil](#)

• [Ocene](#)

• [Sporočila](#)

• [Nastavitve](#)

•

• [Odjavi](#)

Vnesite poizvedbo

- [Slovenščina \(sl\)](#)
 - [English \(en\)](#)
 - [Slovenščina \(sl\)](#)

•

Principi programskih jezikov

Pot strani

- [Pregledna plošča](#) / ►
- [Prva stopnja](#) / ►
- [Univerzitetni študij RI in IŠRM](#) / ►
- [2. letnik](#) / ►
- [Strokovni izbirni predmeti](#) / ►
- [ppj](#) / ►
- Dokazovanje pravilnosti / ►
- [Rešitve](#)

Rešitve

Pri dokazovanju pravilnosti si lahko pomagamo z naslednjimi splošnimi nasveti.

- Po stavku $x := N$ vedno velja $\{ x = N \}$. Formalno to dokažemo tako: $\{ N = N \} x := N \{ x = N \}$.
- Pravilo za prireditveni stavek je $\{ P[x \mapsto e] \} x := e \{ P \}$. Pri izpeljevanju najprej vse x -e v predpogoju izrazimo z e , nato pa e -je zamenjamo z x .
- V znančni invarianti se znančni pogoj in lokalne spremenljivke ne pojavljajo, saj mora invarianta veljati tudi po izstopu iz zanke. Ko invarianto »peljemo«
čez telo zanke, se nam v njej lahko pojavijo lokalne spremenljivke. Teh se želimo znebiti, ko dosežemo konec zanke.
- Na koncu zanke se lahko izkaže, da je invarianta prešibka in iz nje ne moremo izpeljati končnega pogoja. V tem primeru lahko v invarianto dodamo še kak pogoj in ga ločeno peljemo čez zanko. To ne bo nikoli pokvarilo obstoječe izpeljave: če velja $A \Rightarrow C$, potem velja tudi $A \wedge B \Rightarrow C$.

Naloga 1

Dokažite parcialno in popolno pravilnost programa glede na dano specifikacijo.

```
{ x = m ∧ y = n }
x := x + y;
y := x - y;
```

```

x := x - y;
{ x = n ∧ y = m }

```

Rešitev

```

{ x = m ∧ y = n }
{ x + y = m + n ∧ y = n }
x := x + y;
{ x = m + n ∧ y = n }
{ x = m + n ∧ x - y = m }
y := x - y;
{ x = m + n ∧ y = m }
{ x - y = n ∧ y = m }
x := x - y;
{ x = n ∧ y = m }

```

Naloga 2

Dokažite parcialno in popolno pravilnost programa glede na dano specifikacijo.

```

{ }
if y < x then
  z := x;
  x := y;
  y := z
else
  skip
end
{ x ≤ y }

```

Rešitev

Rešujemo od spodaj navzgor (vendar na začetek then dodamo pogoj in na začetek else dodamo negacijo pogoja).

```

{ }
if y < x then
  { y < x }
  z := x;
  { y < x, z = x }
  { y < z }
  x := y;
  { x < z }
  y := z
  { x < y }
  { x ≤ y }
else
  { ¬(y < x) }
  { x ≤ y }
  skip
  { x ≤ y }
end
{ x ≤ y }

```

Naloga 3

Sestavite program c, ki zadošča specifikaciji

```

[ n ≥ 0 ]
c
[ s = 1 + 2 + ... + n ]

```

in dokažite njegovo pravilnost.

Prva rešitev

Ker smo dobri matematiki, znamo sešteti aritmetično vrsto:

$$1 + 2 + \dots + n = n * (n + 1) / 2$$

Torej lahko zapišemo program takole:

```
s := n * (n + 1) / 2
```

Druga rešitev

Program zapišemo z zanko while:

```
s := 0 ;
i := 1 ;
while i <= n do
  s := s + i ;
  i := i + 1
done
```

Dokažimo parcialno pravilnost:

```
{ n ≥ 0 }
s := 0 ;
{ s = 0 }
i := 1 ;
{ s = 0, i = 1 }
{ s = 1 + 2 + ... + (i - 1), i ≤ n + 1 }
while i <= n do
  { i ≤ n, s = 1 + 2 + ... + (i - 1), i ≤ n + 1 }
  { i ≤ n, s = 1 + 2 + ... + (i - 1) }
  { i ≤ n, s + i = 1 + 2 + ... + (i - 1) + i }
  s := s + i ;
  { i ≤ n, s = 1 + 2 + ... + (i - 1) + i }
  { i + 1 ≤ n + 1, s = 1 + 2 + ... + (i + 1 - 1) }
  i := i + 1
  { i ≤ n + 1, s = 1 + 2 + ... + (i - 1) }
  { s = 1 + 2 + ... + (i - 1), i ≤ n + 1 }
done
{ i > n, s = 1 + 2 + ... + (i - 1), i ≤ n + 1, }
{ n < i ≤ n + 1, s = 1 + 2 + ... + (i - 1) }
{ i = n + 1, s = 1 + 2 + ... + (i - 1) }
{ s = 1 + 2 + ... + n }
```

Zanka se ustavi, ker se zmanjšuje nenegativna količina $n - i$. Tu je treba uporabiti $n \geq 0$.

Pred while velja:

```
{ n - i = d, n - i ≥ - 1 }
```

Količina se zmanjša, ko se izvede telo zanke, in ohrani se spodnja meja:

```
{ i ≤ n, n - i = d, n - i ≥ - 1 }
s := s + i ;
{ i ≤ n, n - i = d, n - i ≥ - 1 }
{ i + 1 ≤ n + 1, n - (i + 1 - 1) = d, n - (i + 1 - 1) ≥ - 1 }
i := i + 1
{ i ≤ n + 1, n - (i - 1) = d, n - (i - 1) ≥ - 1 }
{ i ≤ n + 1, n - i = d - 1, n - i ≥ - 2 }
{ n - i ≥ - 1, n - i = d - 1, n - i ≥ - 2 }
{ n - i ≥ - 1, n - i = d - 1 }
```

Ker je $d - 1 < d$, se količina res zmanjšuje.

Naloga 4

Dokažite parcialno in popolno pravilnost programa glede na dano specifikacijo.

```

{ x ≥ 0 }
y := 0;
z := x;
while 1 < z - y do
  s := (y + z)/2;
  if s * s < x then
    y := s
  else
    z := s
  end
done
{ y2 ≤ x ≤ (y+1)2 }

```

Rešitev

Dokažimo parcialno pravilnost:

```

{ x ≥ 0 }
y := 0;
{ x ≥ 0, y = 0 }
z := x;
{ x ≥ 0, y = 0, z = x }
{ y2 ≤ x ≤ z2 } # invarianta
while 1 < z - y do
  { y2 ≤ x ≤ z2, 1 < z - y }
  s := (y + z)/2;
  { y2 ≤ x ≤ z2, 1 < z - y, s = (y + z)/2 }
  if s * s < x then
    { y2 ≤ x ≤ z2, 1 < z - y, s = (y + z)/2, s2 < x } # y = 2s - z
    { (2s - z)2 ≤ x ≤ z2, 1 < z - (2s - z), s2 < x }
    y := s
    { (2y - z)2 ≤ x ≤ z2, 1 < z - (2y - z), y2 < x }
    { (2y - z)2 ≤ x ≤ z2, 1 < 2(z - y), y2 < x }
  else
    { y2 ≤ x ≤ z2, 1 < z - y, s = (y + z)/2, s2 ≥ x } # z = 2s - y
    { y2 ≤ x ≤ (2s - y)2, 1 < (2s - y) - y, s2 ≥ x }
    z := s
    { y2 ≤ x ≤ (2z - y)2, 1 < (2z - y) - y, z2 ≥ x }
  end
  { y2 ≤ x ≤ z2 }
done
{ y2 ≤ x ≤ z2, 1 ≥ z - y }
{ y2 ≤ x ≤ z2, z ≤ y + 1 }
{ y2 ≤ x ≤ (y+1)2 }

```

Zanka se ustavi, ker se zmanjšuje nenegativna količina $z - y$. Pred while velja:

```
{ z - y = d, z - y > 0 }
```

Količina se zmanjša, ko se izvede telo zanke, in ohrani se spodnja meja:

```

{ z - y = d, z - y > 0 }
s := (y + z)/2;
{ z - y = d, z - y > 0, s = (y + z)/2 }
if s * s < x then
  { z - y = d, z - y > 0, s = (y + z)/2 } # y = 2s - z
  { z - (2s - z) = d, z - (2s - z) > 0 }
  y := s
  { z - (2y - z) = d, z - (2y - z) > 0 }
  { 2(z - y) = d, 2(z - y) > 0 }
  { z - y = d/2, z - y > 0 }
else
  { z - y = d, z - y > 0, s = (y + z)/2 } # z = 2s - y
  { 2s - y - y = d, 2s - y - y > 0 }
  z := s
  { 2(z - y) = d, 2(z - y) > 0 }
  { z - y = d/2, z - y > 0 }

```

```
end
{ z - y = d/2, z - y > 0 }
```


Ker je $d/2 < d$ (za $d \geq 1$), se količina $z - y$ res zmanjšuje. Ker imamo celoštevilsko deljenje, se na vsaki iteraciji $z - y$ zmanjša vsaj za ena.

Zadnja sprememba: petek, 30. marec 2018, 22:06

[Preskoči Navigacija](#)

Navigacija

- [Pregledna plošča](#)
 - [Prva stran](#)
 - Strani spletnega mesta
 - [Blog strani](#)
 - [Priznanja spletnega mesta](#)
 - [Oznake](#)
 - [Iskanje](#)
 - [Koledar](#)
 - [Novice spletne učilnice](#)
 - [Pogosta vprašanja učiteljev](#)
 - [Pogosta vprašanja študentov](#)
 - Trenutni predmet
 - [PPJ](#)
 - [Sodelujoči](#)
 - [Blog predmeta](#)
 - [JERNEJ VIVOD](#)
 - Priznanja
 - [Priznanja predmeta](#)
 - Splošni podatki o predmetu
 - Preverjanje znanja
 - Študijsko gradivo
 - Naloge za utrjevanje
 - Aritmetični izrazi
 - Ukazni programski jezik